

**Toimintakertomus
Verksamhetsberättelse
1.1.–31.12.2007**

Toimintakertomus 1.1.–31.12.2007

TOIMINNANJOHTAJAN KATSAUS	1
KTOL:N TEHTÄVÄ	2
VAPAAN SIVISTYSTYÖN JA OPISTOTOIMINNAN ARVOPOHJA	2
KTOL:N STRATEGISET LINJAUKSET	2
LIITON 88. TOIMINTAVUOSI	3
1. Edunvalvonta ja vaikuttamistoiminta	3
1.1. Kunta- ja palvelurakenneuudistus	3
1.2. Vapaan sivistystyön arviointihanke	3
1.3. Kansalaisopistojen laatupalkinto	3
1.4. Kunta- ja omistajasuhteet	4
1.5. Muu vaikuttaminen	4
1.6. Lausunnot ja kannanotot	4
1.7. Edustus yhteistyöryhmissä ja toimitelmissä	5
1.8. KTOL:n mukanaolo kansalaisopistojen juhlissa ja tapahtumissa	5
1.9. Yhteistyöhankkeet ja -tapahtumat	6
2. Viestintä	6
2.1. Yleistä	6
2.2. Vapaan sivistystyön yhteinen media	6
2.3. Aikuiskoulutuksen maailma -lehti	7
2.4. Sivistys.net -verkkolehti	7
3. Koulutus ja kehittämishankkeet	8
3.1. Koulutus	8
3.2. Kehittämishankkeet	8
4. Jäsenistö ja jäsenyydet	13
4.1. Jäsenet	13
4.2. Jäsenmaksut	14
4.3. Ansiomerkit	15
4.4. Jäsenyydet	15
5. Hallinto ja henkilöstö	15
5.1. Hallitus	15
5.2. Työvaliokunta	16
5.3. Sääntömuutostyöryhmä	16
5.4. Tilintarkastajat	17
5.5. Henkilöstö	17
LIITE	18
Koulutukset	18

TOIMINNANJOHTAJAN KATSAUS

Vuoden tärkein edunvalvonnallinen asia oli kunta- ja palvelurakennemuutoksen seuraaminen ja siihen vaikuttaminen. KTOL:n edustajat esittelivät liiton kantoja useissa tapaamisissa eri ministeriöissä ja eduskunnassa. Varsin onnistunut oli KTOL:n ja FAMI:n yhdessä järjestämä tapaaminen eduskunnassa lokakuussa.

Eduskuntavaalien jälkeen Matti Vanhasen II hallituksen hallitusohjelmassa todettiin, että kansalais- ja työväenopistojen painopisteet määritellään jatkossa paikallisella tasolla. Käytännössä tämä linjaus tarkoittaa sitä, että kansalais- ja työväenopistojen osalta suuntaviivaohjauksesta luovutaan vuonna 2009. Suuntaviivojen tähänastinen toteutuminen oli kuitenkin esillä Koulutuksen arviointineuvoston arviointiraportissa *Vapaan sivistystyön vaikuttavuus ja suuntaviivaopinnot*. Raportin mukaan suuntaviivaopinnot ovat monipuolistaneet kansalaisopistojen kurssitarjontaa ja tuoneet kansalaisopistoihin myös uusia asiakasryhmiä.

Kesäkuussa pidettiin liiton vuosikokous Tampereella. Vuosikokouksen järjestäminen vaati paljon työtä ja valmistautumista liiton henkilöstöltä. Kokouksessa hyväksyttiin liitolle pitkään valmisteilla olleet uudet säännöt. Uusien sääntöjen mukaan kansalaisopistot voivat jatkossa olla suoraan liiton jäseniä. Myös jäsenten oikeuteen lähettää edustajia vuosikokoukseen tehtiin muutoksia. Vuosikokous-nimi muutettiin liittokokoukseksi.

Vuonna 2005 valitun rehtori Mauri Tammelan kausi jäi liiton johdossa lyhyeksi, kun hän ei enää Tampereella asettunut puheenjohtajaehdokkaaksi. Liiton uudeksi puheenjohtajaksi vuosille 2007–2009 valittiin Haapaveden kansalaisopiston rehtori Liisa Vornanen.

Yhteistyötä Venäjälle ja Viroon tiivistettiin. Rajan pinnassa -koulutusohjelma vei käsityön opettajat elokuussa opintomatkalle tutustumaan Venäjän Karjalan kulttuuriin, historiaan ja nykypäivään. Syksyn aikana valmisteltiin Pietarissa 2008 pidettävää Tammiseminaaria pietarilaisten yhteistyökumppaneiden kanssa. Lokakuun alussa järjestettiin Tartossa suomalais-virolainen seminaari FinEst Learning Bridge.

Tasavallan Presidentti myönsi KTOL:a vuosina 1991–2005 johtaneelle toimialarehtori Martti Markkaselle opetusneuvoksen arvonimen liiton hakemuksesta. Uutta opetusneuvosta juhlittiin vuosikokouksen valitseman uuden hallituksen seminaarin yhteydessä elokuussa Espoon Hanasaassa.

Alkuvuodesta saatiin täytettyä liiton taloussihteerin toimi, jota pitkään oli hoidettu poikkeusjärjestelyin. Toimeen valittiin Tarja Hokka. Loppuvuodesta liiton pitkäaikainen toimistosihteerä Ulla Hellström siirtyi eläkkeelle.

Liiton tilinpäätös vuodelta 2007 oli runsaasti alijäämäinen.

KTOL:N TEHTÄVÄ

Liiton tarkoituksena on aikuiskoulutuksen ja aikuisopiskelun, kansalaisopistojen ja niitä vastaavien oppilaitosten sekä opiskelijajhdistysten edunvalvonta ja toiminnan tukeminen sekä vuorovaikutuksen edistäminen eri aikuiskoulutusorganisaatioiden välillä.

VAPAAAN SIVISTYSTYÖN JA OPISTOTOIMINNAN ARVOPOHJA

Vapaan sivistystyön tarkoituksena on elinikäisen oppimisen periaatteen pohjalta tukea yksilöiden persoonallisuuden monipuolista kehittymistä ja kykyä toimia yhteisöissä sekä edistää kansanvaltaisuuden, tasa-arvon ja moniarvoisuuden toteutumista (Laki vapaasta sivistystyöstä 1§).

Koko maan kattava kansalaisopistoverkosto turvaa koulutuksellista tasa-arvoa ja koulutuspalvelujen saavutettavuutta tarjoamalla koulutuspalveluja paikallisiin ja alueellisiin sivistystarpeisiin. Opistotoiminta on luonteeltaan monimuotoista, ja sitä kautta opistot luovat mahdollisuuksia persoonallisuuden monipuoliselle kehittämiselle ja aktiiviseksi kansalaiseksi kasvamiselle. Opistot toteuttavat koulutuksellista tasa-arvoa tarjotessaan kansalaisille opistopalveluja sukupuolesta, sosiaalisesta asemasta, varallisuudesta tai asuinpaikasta riippumatta.

KTOL:N STRATEGISET LINJAUKSET

KTOL edustaa toiminnassaan koko opistokenttää ja toimii sen puolesta, että kansalaisopistoja on jatkossakin koko maassa kattavasti ja kansalaisopistopalvelut ovat tasapuolisesti kaikkien kansalaisten saatavilla.

Edunvalvontatyössä liiton tärkeimpänä tehtävänä on vaikuttaa päätöksentekijöihin niin, että opistotoimintaa pidetään kansalaisille tärkeänä peruspalveluna ja opistoille taataan riittävät resurssit toiminnan ylläpitämiseen ja kehittämiseen.

Liitto pitää huolta kansalaisopistojen koko henkilökunnan ammattitaidon säilymisestä ja edistämisestä sekä tuottaa kehittämishankkeiden ja koulutuksen kautta opistoille uutta osaamista ja innovaatioita.

Edunvalvonnassa ja kehittämistoiminnassa liitto toimii yhteistyössä ruotsinkielistä opistokenttää edustavan Förbundet för arbetar- och medborgarinstitut i Svenskfinland FAMI rf:n kanssa.

KTOL korostaa toiminnassaan kestäväen kehityksen periaatteita ja ottaa koulutuksessaan ja kehittämishankkeissaan huomioon erityisryhmien tarpeet.

Kaikkeen toimintaan liittyy aktiivinen ja avoin tiedottaminen eri sidosryhmille. Liitto pitää yllä laajaa suhdetoimintaverkostoa niin kotimaassa kuin ulkomailla ja luo täten uusia yhteistyömahdollisuuksia kaikille opistoille. Liiton toimistossa on asiantunteva, hyvin koulutettu ja motivoitunut henkilöstö. Asiakasosaamisessa, palvelujen tuottamisessa ja viestinnässä liiton henkilöstö hyödyntää nykyaikaista teknologiaa. Projektitoiminta on suunniteltua ja projektit hyvin hallittuja.

LIITON 88. TOIMINTAVUOSI

1. Edunvalvonta ja vaikuttamistoiminta

1.1. Kunta- ja palvelurakennemuutos

Toimintavuoden aikana tärkein edunvalvonnallinen kysymys oli kunta- ja palvelurakennemuutos, ns. Paras-hanke. KTOL linjasi vuonna 2006 oman kantansa uudistukseen seuraavasti:

kansalaisopistojen valtionosuuden tulee säilyä tuntiperustaisena
kansalaisopistojen valtionosuuden tulee säilyä 57 prosenttisena
kansalaisopistojen valtionosuus tulee maksaa ylläpitäjälle
kansalaisopistotoimintaa tulee kehittää lähipalveluna.

Kevään aikana KTOL:n edustajat esittelivät näkemyksiään kuntaministeri Hannes Manniselle ja kauppa- ja teollisuusministeri Mauri Pekkariselle sekä valtiosihteeri Timo Reinalle ja Heljä Misukalle. Lokakuussa KTOL:n hallitus tapasi eduskunnassa puolueiden virallisia edustajia sekä yksittäisiä kansanedustajia ja oli kuultavana valtion talousarvioesityksestä.

1.2. Vapaan sivistystyön arviointihanke

Koulutuksen arviointineuvoston 2. vaiheen arviointiraportin valmistuminen viivästy, ja raportti *Vapaan sivistystyön vaikuttavuus ja suuntaviivaopinnot* ilmestyi vasta loppukesästä. Raportissa todetaan, että suuntaviivaopintojen myötä kansalaisopistojen opetus- ja kurssitarjonta on joko monipuolistunut ja laaja-alaisesti tai vaihtoehtoisesti kohdentunut aiempaa selkeämmin tietyille osa-alueille ja kohderyhmille. Opetus- ja kurssitarjonnan monipuolistamisen tai kohdentamisen seurauksena opistojen osallistujapohja on useissa opistoissa selkeästi laajentunut ja monipuolistunut.

Arviointiryhmän jäsen Petri Salo esitteli raportin tuloksia kahdessa seminaarissa keväällä.

1.3. Kansalaisopistojen laatupalkinto

Vuoden aikana KTOL järjesti seminaareja, joissa esiteltiin vuoden 2006 laatupalkintoprosessia, arviointiryhmän työtä sekä palkinnon voittaneita kansalaisopistoja ja niiden laatutyötä. Laatupalkinnon voittaneet opistot olivat esillä myös Aikuiskoulutuksen maailma -lehden artikkelisarjassa.

Vuoden 2007 laatupalkinnon erityisteemana oli kansalaisopistojen kielten opetus. Määräaikaan mennessä kilpailuun tuli 12 hakemusta. Opetusministeriön asettama arviointiryhmä arvioi kirjalliset hakemukset, teki niiden perusteella arviointikäynnit kuudessa kansalaisopistossa ja teki esityksen laatupalkinnon saajista.

Opetusministeri jakoi laatupalkinnot joulukuussa. Laatupalkinnon saivat Vanajaveden opisto, Valkeakoski-opisto sekä Helsingin aikuisopisto. Kukin opisto palkittiin 30 000 eurolla.

1.4. Kunta- ja omistajasuhteet

KTOL piti aktiivisesti yhteyttä Suomen Kuntaliittoon. Keskusteluja käytiin mm. kunta- ja palvelurakennemuutostukseen liittyvistä kysymyksistä, alueopistojen perustamisesta sekä taiteen perusopetuksen järjestämisestä. Kuntaliiton näkemyksiä ajankohtaisista asioista kuultiin mm. Kaamosseminaarissa Torniossa.

Syyskuussa KTOL osallistui omalla osastollaan Kuntamarkkinoille, jotka pidettiin Kuntatalossa Helsingissä. KTOL:n kyselyyn markkinoilla vastasi 428 henkilöä.

1.5. Muu vaikuttaminen

KTOL:n edustajat tapasivat Opetushallituksen ja opetusministeriön virkamiesten kanssa monissa yhteisissä neuvotteluissa. Virkamiehet olivat mukana myös useissa seminaareissa ja koulutustilaisuuksissa. Opetusministeriön asettama Vapaan sivistystyön yhteistyöryhmä kokoontui kahdesti vuoden aikana. KTOL sai oman edustajansa mukaan ammatillisesti suuntautuneen aikuiskoulutuksen kokonaisuudistusta valmistelevaan yhteistyöryhmään, joka kokoontui ensimmäisen kerran joulukuussa.

Keskusteluja käytiin Kunnallisen työmarkkinalaitoksen ja OAJ:n edustajien kanssa. OAJ teki selvityksen kansalaisopistojen rehtoreiden palkkauksesta.

Terveystyön edistämisen hanketta esiteltiin mm. Sitran Terveystyön ohjelman tiimille ja Kustannusosakeyhtiö Duodecim edustajille.

1.6. Lausunnot ja kannanotot

31.8. opetusministeriö
lausunto Opetushallituksen asemasta, roolista ja tehtävien arvioinnista

11.9. opetusministeriö
lausunto luonnoksesta koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelmaksi vuosille 2007–2012

9.10. puolueiden eduskuntaryhmät
yhteinen kannanotto FAMI rf:n kanssa valmisteilla olevaan kuntien rahoitusuudistukseen

17.10. valtiovarainvaliokunnan sivistys- ja tiedejaosto
yhteinen lausunto FAMI rf:n kanssa valtion talousarvioesityksestä vuodelle 2008

20.11. opetusministeriö
yhteinen kannanotto FAMI rf:n kanssa vapaan sivistystyön kehittämissuunnitelman laatimiseksi vuosille 2008–2012

1.7. Edustus yhteistyöryhmissä ja toimielimissä

Aikuiskoulutusneuvosto, varajäsenenä Heljä Nurmela
Alfred Kordelinin Säätiön kansansivistysjaosto, marraskuuhun asti jäsenenä Martti Markkanen ja varajäsenenä Jukka Järvisalo, marraskuusta lähtien jäsenenä Jukka Järvisalo ja varajäsenenä Kaisa Väyrynen
Ammatillisesti suuntautuneen aikuiskoulutuksen kokonaisuudistusta valmisteleva yhteistyöryhmä, jäsenenä Liisa Vornanen
Becoming More Visible -hankkeen ohjausryhmä, jäsenenä Heljä Nurmela
Becoming More Visible -hankkeen kehittämisryhmä, jäsenenä Liisa Honka
FinEst Learning Bridge -hankkeen ohjausryhmä, jäsenenä Heljä Nurmela
Harrastajateatterikesä, jäsenenä Markku Nurmi ja varajäsenenä Pertti Jääskä
Helsingin yliopiston vapaan sivistystyön toimikunta, jäsenenä Urpo Kallio ja varajäsenenä Heljä Nurmela
Jyväskylän yliopiston avoimen yliopiston johtokunta, varajäsenenä Heljä Nurmela
Kansainvälisen henkilövaihdon keskus CIMO, Aikuiskoulutuksen asiantuntijaryhmä, jäsenenä Heikki Vuorila
Kansalaisten tietoyhteiskuntavalmiuksien kehittämisjaosto, jäsenenä Taina Törmä
Kansanvalistusseuran hallintoneuvosto, jäsenenä Heljä Nurmela
Lukineuvola-hankkeen ohjausryhmä, jäsenenä Heikki Vuorila
Maaseutupolitiikan yhteistyöryhmän alainen kulttuuriteemaryhmä, jäsenenä Leea Ke-to
Opetusministeriön kuvataiteen koulutustoimikunta, jäsenenä Hannu Kauppi
Opetusministeriön vapaan sivistystyön yhteistyöryhmä, lokakuun loppuun jäsenenä Mauri Tammela, marraskuusta lähtien Liisa Vornanen
Suomen musiikkineuvosto, hallituksen jäsenenä Raija Lampila 14.5. lähtien
Taiteen perusopetuksen musiikin yleisen yhteistyöryhmä, jäsenenä Raija Lampila, Sini Louhivuori ja Risto Nyysönen
VSY:n hallitus, jäsenenä Mauri Tammela ja Heljä Nurmela

1.8. KTOL:n mukanaolo kansalaisopistojen juhlissa ja tapahtumissa

27.1. Järvenpään työväenopiston 40-vuotisjuhlat
22.4. Kyrönmaan opiston 40-vuotisjuhlat
29.4. Hyvinkään opiston 80-vuotisjuhlat
22.5. Espoon työväenopiston 50-vuotisjuhlat
8.7. Nilsiäns kansalaisopiston 40-vuotisjuhlat
29.8. Hiiden opiston opettajatapaaminen
25.9. Oriveden kansalaisopiston 60-vuotisjuhlat
26.9. Oriveden kansalaisopiston 60-vuotisjuhlaseminaari
27.9. Vantaan aikuisopiston 50-vuotisjuhlat
30.9. Mynämäen seudun kansalaisopiston 40-vuotisjuhlavuoden avajaiset
20.10. Vaasa-opiston 100-vuotisjuhlat
10.11. Kangasala-opiston 50-vuotisjuhlat
22.11. Sisä-Suomen kansalaisopiston 60-vuotisjuhlat

1.9. Yhteistyöhankkeet ja -tapahtumat

- Jatkettiin yhteistyötä Förbundet för arbetar- och medborgarinstitut i Svenskfinland Fami rf:n kanssa.
- Jatkettiin yhteistyötä Discendum Oy:n ja Mediamaisteri Oy:n kanssa. KTOL toimi alustojen käyttöönottamisen koordinaattorina, ja palvelun tuottajat huolehtivat palvelun toimivuudesta.
- KTOL ja Gramex selvittivät vuoden aikana tallennetun musiikin käyttöön liittyviä pelisääntöjä kansalaisopistoissa.
- KTOL ja Kopiosto allekirjoittivat loppuvuodesta valokopiointilupia koskevan neuvotteluasiakirjan.
- KTOL:n edustajat olivat mukana opetusministeriön järjestämässä vapaan sivistystyön ja avointen yliopistojen yhteistyötä käsitelleessä tapaamisessa 18.1.
- Puheenjohtaja ja toiminnanjohtaja vierailivat Ruotsin Folkbildningsrådetissa 3.4.
- Toiminnanjohtaja osallistui AKOL:n vuosikokoukseen Savonlinnassa 5.–6.5.
- Toiminnanjohtaja osallistui Helsingissä pidettyyn Suomen musiikkineuvoston vuosikokoukseen 14.5.
- Monimuotoinen musiikkikoulutus -työryhmä jatkoi työskentelyään.
- KTOL:n edustajat osallistuivat Avointen yliopistojen alueseminaariin 30.–31.5.
- KTOL:n edustajat olivat mukana Kuntaliiton aikuiskoulutusseminaarissa 13.6.
- KTOL:n edustaja osallistui Yksityisen Opetusalan Foorumiin 30.10.
- KTOL:n edustajat osallistuivat Kaamosseminariin, joka järjestettiin Torniossa 15.–16.11. Seminaarin järjestelyistä ja sisällöistä vastasivat Lapin opistopiiri ja Tornion kansalaisopisto.
- KTOL:n edustajat osallistuivat Equal-ohjelman päätösseminariin 28.–29.11.

2. Viestintä

2.1. Yleistä

Kansalaisopistojen hanketoimintaa esittelevä *Hanke ja jää* -esite valmistui alkuvuodesta. Hankkeita esiteltiin myös Opettaja-TV:n ohjelmassa syksyllä.

Tärkeimmistä tapahtumista laadittiin lehdistötiedotteet. Eniten mediaa kiinnostivat Porissa pidetty Tammisseminaari ja Tampereella järjestetty vuosikokous. Liiton toimihenkilöt palvelivat mediaa antamalla perustietoa kansalaisopistojen toiminnasta.

Vuoden 2007 aikana toimitettiin digitaalisessa muodossa kymmenen jäsentiedotetta. Lisäksi opistojen rehtoreille ja eri aineiden päätoimisille opettajille lähetettiin erilaisia tiedotteita sähköpostilla.

2.2. Vapaan sivistystyön yhteinen media

Elokuussa aloitettiin liiton hallinnoima ja opetusministeriön rahoittama vapaan sivistystyön median kehittämishanke. Hankkeen johtoryhmään kutsuttiin edustajat kaikista vapaan sivistystyön oppilaitosmuodoista sekä VSY:stä ja KVS:sta. Myös Aikuiskoulutuksen maailma -lehden toimitusneuvosto seurasi tiiviisti hankkeen etenemistä.

Hankkeessa valmistuivat marraskuussa Aiman ja Sivistys.netin kohde- ja sidosryhmi-
le suunnatut kyselyselvitykset. Ne teki viestintätoimisto Medita Oy. Taideteollisen
korkeakoulun IADE:n aikakauslehtityön koulutusohjelman aloittivat toimitussihteeri
Terhi Kouvo ja toimituspäällikkö Sirkku Määttä.

2.3. Aikuiskoulutuksen maailma -lehti

Aikuiskoulutuksen maailma -lehti ilmestyi kuutena numerona teemoinaan vapaan si-
vistystyön media, PARAS-hanke, oppia ikä kaikki, avoin yliopisto, tietoyhteiskunta ja
aikuiskouluttajan sielu ja ruumis.

Lehti kohdennettiin aiempaa selvemmin vapaan sivistystyön ammattilaisen
työhön, sillä lukijaksi miellettiin aikuiskouluttaja. Aiheet ja niiden näkökulmat suunnat-
tiin aikuiskouluttajan ja työhön sekä ammatilliseen ja inhimilliseen kasvuun.
Samalla tavoiteltiin entistä parempaa aikuiskoulutuspolitiikan käsittelyä ja yhä terä-
vämpiä kannanottoja muun muassa pääkirjoituksissa.

Aikuiskouluttajan työ ja sen kehittäminen sekä kollegat ja verkostot näkyivät uusilla
palstoilla. Vertaiskokemukset saivat tilaa Otan oppia -palstalla. Valmista tuli -palsta
esitteli hankkeiden tuloksia, Vitsan vääntäjät -sarja keskittyi pedagogiikkaan ja Ai-
kuisopettajan työkalupakki työn ja työyhteisön kehittämiseen.

Lehti julkaisi ja levitti liitteenään VSOP:n vapaan sivistystyön osaaminen ja pätevyys
(VSOP) -ohjelman ja KTOL:n hankkeiden tiedotusmateriaalia seuraavasti:

- 1/2007 VSOP-vekkari
- 2/2007 Becoming More Visible
- 3/2007 Hanke ja jää, kansalaisopistojen hanke-esittely
- 4/2007 AlueKaveri
- 5/2007 VSOP-vekkari
- 6/2007 Terveysten edistäminen

Aikuiskoulutuksen maailma -lehden päätoimittajana toimi rehtori Juha
Sihvonen. Lehden toimitusneuvosto jatkoi kevään entisessä kokoonpanossaan,
mutta syksystä lähtien puheenjohtajana toimi KTOL:n uusi puheenjohtaja ja
sen toimintaan osallistuivat myös muut puheenjohtajat.

Lehden levikki oli vuoden lopussa 1688. Lehteä markkinoitiin alan tilaisuuksissa ja
KTOL:n vuosikokouksen yhteydessä sekä Kuntamarkkinoilla lokakuussa.

2.4. Sivistys.net -verkkolehti

Sivistys.net -verkkolehti palvelee uutisluonteisen materiaalin välittäjänä. Sen toimit-
tamisessa hyödynnettiin sen taustalla olevien lehtien eli Aikuiskoulutuksen maailma
-lehden, Aikuiskasvatuksen ja Llinen sisällöntuotantoa. Uutisten ja artikkeleiden lisäk-
si Sivistys.net julkaisi kattavasti tietoa aikuiskasvatuksen tutkimuksista ja vapaan si-
vistystyön eri järjestöjen julkaisuista. Myös lukijoiden lukuelämyksille tarjottiin foorumi,
samoin yleiselle keskustelulle. European Adult Education Association EAEA:n ajan-
kohtaisaineiston välittämistä jatkettiin.

Sivistys.netin kävijämäärä kohosi jatkuvasti ja oli vuoden lopulla noin 2000 kävijää viikoittain.

Sivistys.net -verkkolehden päätoimittajana jatkoi KVS:n toiminnanjohtaja Pekka Sallila.

3. Koulutus ja kehittämishankkeet

3.1. Koulutus

KTOL:n ohjelmaan on vakiintunut kaksi vuosittaista seminaaria: Tammisseminaari ja Ajantasaseminaari. Lisäksi liitto järjestää koulutustilaisuuksia ajankohtaisista aiheista opistojen henkilöstön, opistolaisyhdistysten ja opistopiirien tarpeisiin sekä pitkäkestoisista täydennyskoulutusta opetushenkilöstölle. Osa järjestetyistä koulutuksista liittyi kehittämishankkeisiin, joita on toteutettu eri toimijoiden kanssa yhteistyössä.

Tammisseminaari järjestettiin tammikuun alussa Porissa. Teemana oli tulos, jota tarkasteltiin niin taloudellisesta kuin oppimisenkin näkökulmasta. Erityisesti opistojen toimistohenkilökunnalle suunnattu Ajantasaseminaari oli Vaasassa toukokuun lopussa.

KTOL käynnisti vuoden aikana Hyvä kansalaisopisto -seminaarisarjan, jossa käsiteltiin laadukkaan kansalaisopistotyön kriteerejä ja tulevaisuuden näköaloja sekä luottamushenkilöiden asemaa opiston toiminnassa.

Suomalais-virolainen FinEst Learning Bridge -seminaari järjestettiin Tartossa 3. – 5.10. Yhteistyökumppaneina olivat Eesti Vabariidusliit, Tartu Rahvaülikool ja Viron opetusministeriö.

KTOL jatkoi yhteistyötä Tampereen yliopiston täydennyskoulutuskeskus TYT:n kanssa. Yhteistyössä järjestettiin 25 opintopisteen laajuisia kasvatustieteiden (aikuiskasvatus ja kasvatustiede) perusopintoja monimuoto-opintoina seitsemässä yhteistyöoppilaitoksessa, joissa perusopintoja opiskeli 155 opiskelijaa.

3.2. Kehittämishankkeet

AlueKAVERI

KTOL sekä Helsingin, Tampereen ja Turun avoimet yliopistot jatkoivat kansalaisopistojen ja avointen yliopistojen alueellisen yhteistyön AlueKAVERI-kehittämishanketta. Hankkeen tavoitteena on kehittää kansalaisopistojen ja avointen yliopistojen yhteistyökäytäntöjä avoimen yliopiston opinnoissa. Hankkeessa on mukana 32 kansalais- ja työväenopistoa, jotka kehittävät yhteistyötä neljässä eri verkostossa.

AlueKAVERI-hankkeen toisena toimintavuotena kussakin opistoverkostossa lähdettiin miettimään alueen opintotarjontaa edellisenä vuonna tehtyjen opistotarjontakyselyjen perusteella. Kansalaisopistojen ja avointen yliopistojen välisissä neuvotteluissa yhteistyö tiivistyi ja turhat päällekkäisyydet opintojen järjestämisessä karsiutui-
vat. Opintojen järjestämisessä tehtiin suunnitelmia jopa kolmeksi lukuvuodeksi.

Keski-Uudenmaan ja Porvoon verkoston seitsemän opiston tavoitteena on tarjota alueensa asukkaille mahdollisimman monipuoliset opiskelumahdollisuudet avoimessa yliopistossa. Tämän vuoksi he ovat tiivistäneet ja laajentaneet keskinäistä yhteismarkkinointia.

Varsinais-Suomen verkostossa pilottikokeiluun nousi web-verkkoviestintä ja sen tuomat mahdollisuudet etäopetuksen järjestämisessä. Web-järjestelmä antaa opistolle mahdollisuuden tarjota sellaisia avoimen yliopiston opintoja, joihin yhden opiston alueelta ei tulisi riittävästi opiskelijoita.

Opintotarjontakysely synnytti Häme-Pirkanmaan verkoston opistoissa yhteisen avoimen yliopiston sosiaalipsykologian opintokokonaisuuden Tampereen avoimen yliopiston kanssa. Opetus käynnistyi syksyllä ja jatkuu syyskauden 2008 loppuun saakka.

Satakunnan verkostossa Porin ja Rauman opistot sekä Turun avoin yliopisto päättivät kokeilla yhteistyötä arkeologian perusopinnoissa. Oman panoksensa opintoihin toivat museot, varsinkin Satakunnan museo.

Avoimet yliopistot ovat valinneet viisi tärkeintä kehityskohdetta: ilmoittautumis-, laskutus-, tentti- ja etätehtäväkäytännöt sekä yhtenäinen tuutorikoulutus. Opistojen henkilökunnalle järjestettiin kaksi samansisältöistä koulutusta, joissa teemoina olivat web-viestintäjärjestelmän esittely, visioita kansalaisopistojen ja avointen yliopistojen yhteistyöstä sekä avoimen yliopisto-opetuksen markkinointi verkossa ja alueella.

Ohjausryhmä kokoontui kaksi kertaa. Operatiivinen projektiryhmä kokoontui kuusi kertaa, osa kokoontumisista pidettiin web-palaverina. Osa hankkeen opistoista osallistui Avoimen yliopiston alueelliseen laivaseminaariin keväällä.

rahoitus: OPM

<http://www.ktolhanke.net/avoim>

Becoming More Visible

Equal-ohjelmaan kuuluva BMV-hanke verkostoitui ja teki yhteistyötä monien kansallisten ja kansainvälisten toimijoiden kanssa. KTOL:n osaprojektin tavoitteena oli osallistaa edistää monikulttuurisen työelämän ja yhteiskunnan rakentamista. BMV-hankkeessa luotiin erilaisia malleja turvapaikanhakijoiden elämänhallinnan kehittämiseen ja juurrutettiin kehitettyjä toimintamalleja sekä tuotettiin turvapaikanhakijoiden työtoimintaan ja koulutukseen soveltuvaa uutta materiaalia ja työmenetelmiä.

Projektissa tuotettiin turvapaikanhakijoiden empowerment-aineisto, työllistymistä tukeva infopaketti, turvapaikanhakijoille räätälöity kansalais- ja tietoyhteiskunta-materiaali sekä suomen kielen monimuotoinen opetusmateriaali. Materiaaleja voidaan käyttää myös kaikenlaisen muun maahanmuuttajakoulutuksen tukena kansalaisopistoissa.

KTOL toimi projektin hallinnollisessa ja toiminnallisessa ohjausryhmässä. Vuoden aikana osallistuttiin 5:een ohjausryhmän kokoukseen sekä kesäkuussa kansainväliseen seminaariin Varsovassa. BMV-hankkeessa järjestettiin kansalais- ja työväenopistojen opettajille koulutusta eri paikkakunnilla sekä kansallinen päätösseminaari Helsingissä. Koulutuksiin osallistui useiden kansalaisopistojen opettajia.

KTOL ylläpiti ja kehitti BMV-projektin verkkosivustoa ja siihen liittyviä Moodle-palveluja osana omien verkkopalvelujensa kehittämisprosessia. KTOL tiedotti hankkeesta ja siihen liittyvistä koulutustapahtumista AIMassa, jäsentiedotteissa ja omilla verkkosivuillaan. Equal-ohjelma ja BecomingMoreVisible -hanke päättyivät vuoden 2007 lopussa.

rahoitus: ESR/Equal

www.becomingmorevisible.net

Ikäteema

KTOL valmisteli ja käynnisti Ikäteema-täydennyskoulutushankkeen vuoden 2007 aikana. Tampereella 30.11. pidetyssä seminaarissa aiheesta keskusteltiin useista näkökulmista ja koottiin opistokentän omia toiveita täydennyskoulutusta varten. Ennen seminaaria aiheesta tehtiin kansalaisopistoille suunnattu sähköinen kysely. Pilottihankkeita toteutetaan kolmella alueella: Heinolan seudulla, Jyväskylän seudulla ja Oulun opistopiirin alueella.

rahoitus: OPM

www.ktolhanke.net/ikateema

InfoNet

KTOL osallistui aikuiskasvatuksen tiedottajien ja toimittajien eurooppalaisen InfoNet-verkoston toimintaan. Saksalaisen Akademie Klausenhofin koordinoiman verkoston tavoitteena on kehittää eurooppalainen uutis- ja artikkelipalvelu, joka suunnataan alan toimittajille ja muille toimijoille. Verkossa toimivan uutispalvelun lisäksi tuotetaan uutiskirje kahdeksan kertaa vuodessa.

Verkostolla on lähes jokaisessa EU-maassa kirjeenvaihtaja. Suomen kirjeenvaihtajana toimii Sirkku Määttä.

InfoNet piti kokouksensa Työväen Akatemiassa lokakuussa. KTOL oli muiden suomalaisten partnereiden kanssa järjestämässä tapahtumaa, jonka pääpuhujana oli europarlamentaarikko Doris Pack.

rahoitus: Grundtvig 4

www.infonet-ae.net

Kestävä kehitys

Vuonna 2007 kestävän kehityksen kehittämishankkeen kohteena oli tiedotus. Tavoitteena oli motivoida ja kannustaa kansalaisopistoja jatkamaan kestävän kehityksen toiminnan juurruttamista ja näkyväksi tekemistä omassa toiminnassaan sekä arvioida toiminnan vaikutuksia oppilaitoskohtaisesti. KTOL teki hankkeen työryhmissä yhteistyötä muiden vapaan sivistystyön toimijoiden kanssa ja tuotti hankkeessa yhteisen viestintäsuunnitelman sekä työkalupakin opistojen opetustyön tueksi.

KTOL ylläpiti Kestävää kehitystä kansalaisopistoissa -hankesivustoa, jonne on koottu kansalaisopistoissa ja vapaan sivistystyön parissa jo olemassa olevaa alan tietoutta.

Teemaa käsiteltiin ja esiteltiin vuoden aikana myös KTOL:n seminaareissa ja tapahtumissa.

rahoitus: OPM

www.ktolhanke.net/kestavakehitys

Monikulttuurisuus- ja maahanmuuttajatyön tukeminen

KTOL aloitti monivuotisen hankkeen, jossa järjestetään kansalaisopistojen opettajille monikulttuurisuus- ja maahanmuuttajatyötä tukevaa täydennyskoulutusta. Koulutuksen kohderyhmäksi valittiin käsityön ja suomen kielen opettajat sekä yhteistyö eri aineiden opettajien välillä.

Käsityön opettajat

Monikulttuurinen käsityö -teemassa syvennyttiin itärajan pinnassa asuviin suomalais-ugrilaisia kieliä puhuviin kansoihin ja niiden käsityökulttuureihin. Täydennyskoulutuksen tavoitteena oli se, että osallistujat näkivät monikulttuurisen itärajan vaikutukset suomalaisessa kulttuurissa, tiedostivat kreikkalaiskatolisen kirkon merkityksen alueen käsityöperinteessä sekä hyödyntävät itärajan käsityökulttuuria käytännön opetustyössä.

Rajan pinnassa -teema liittyi Kulttuurien museon Rajantakaista Karjalaa -näyttelyyn Helsingissä. Koulutusta suunniteltiin osittain yhteistyössä museon kanssa. Kouluttajina toimivat kulttuuri- ja pukututkijat, rajan pinnassa asuneiden kansojen edustajat sekä erikoistekniikoita hallitsevat opettajat ja taitajat.

Kevätkaudella toteutettiin kahden päivän lähijakso sekä syyskaudella neljän päivän opintomatka rajan pintaan. Koulutukseen osallistui 23 opettajaa.

Suomen kielen opettajat

Jyväskylän kansalaisopiston kanssa lähdettiin suunnittelemaan henkilöstökoulutusta aikuisten maahanmuuttajien suomen kielen arvioinnista. Vantaan aikuisopiston kanssa suunniteltiin maahanmuuttotyöhön liittyvää suomen kielen opetuksen ja ohjauksen kehittämistä.

rahoitus: OPM

<http://ktolhanke.net/moku>

Moodle

Vuonna 2006 alkaneen hankkeen tavoitteena on Moodle-alustan räätälöiminen opetus- ja palvelutoimintaa tukevaksi yhteistyöympäristöksi kansalaisopistojen käyttöön. Vuonna 2007 Hankkeessa koulutettiin Moodle-käyttäjiä teknisen ylläpidon näkökulmasta ja varsinaisia käyttäjiä muutamilla pilottipaikkakunnilla. Moodle-hankkeessa tehtiin yhteistyötä kaikkien käynnissä olevien liiton hankkeiden ja kansalaisopistojen omien virtuaalikansalaisopistohankkeiden kanssa.

rahoitus: OPM

www.ktolhanke.net/moodle

Terveyden edistäminen

Terveyden edistämisen hankekokonaisuutta jatkettiin edelleen vuonna 2007 seuraavilla osa-alueilla: aloittelevien terveysliikunta, painonhallinta, tupakasta vieroittaminen, terveellinen ravitsemus, mielenterveys. Hankekokonaisuuteen saatiin rahoitusta opetusministeriöstä ja sosiaali- ja terveysministeriöstä, ja toiminnot suunniteltiin tiiviissä yhteistyössä kansalaisopistojen kanssa. Hankkeessa kiinnitettiin erityistä huomiota aliedustettujen kohderyhmien tavoittamiseen ja kohtaamiseen, miesten aktivoimiseen sekä kansalaisopistojen terveyden edistämistyöstä tiedottamiseen.

Tiedotuksen kannalta tärkein viesti oli ”kansalaisopistosta terveydenhuollon kumppani”. Kansalaisopistoja kannustettiin tekemään poikkihallinnollista yhteistyötä omalla paikkakunnalla. Paikallistason yhteistyötä pyrittiin tukemaan verkostoitumalla valtakunnallisesti. Seuraavien tahojen kanssa käytiin yhteistyöneuvotteluja ja toteutettiin yhteistyössä koulutuksia ja muita tilaisuuksia:

Finfood - Suomen Ruokatieto ry
Helsingin yliopiston kotitalous- ja käsityötieteiden laitos
Hengitysliitto Heli ry
Kunnossa kaiken ikää -ohjelma ja SLU-alueet
Kustannus oy Duodecim
Mielenterveyden keskusliitto ry
Suomen Diabetesliitto ry
Suomen itsenäisyyden juhlarahasto Sitra
Suomen kuntaliitto
Suomen Latu ry
Suomen Sydänliitto ry
Terveyden edistämisen keskus
UKK-instituutti

Kertomusvuonna ylläpidettiin terveyden edistämisen hankkeen verkkosivuja ja opettajia palvelevaa virtuaalista opettajanhuonetta sekä järjestettiin täydennyskoulutusta kansalaisopistojen opettajille, rehtoreille ja koulutussuunnittelijoille.

Kertomusvuonna laadittiin seuraavat materiaalit terveystavoitteisten ryhmien ja kursien toteuttamiseen:

SuomiMies kuntoilee ja kokkaa ja Finska män i form och i köket -aineistot yhteistyössä Kunnossa Kaiken Ikää -ohjelman kanssa:

opettajanmateriaali
markkinointimateriaalit: juliste ja esite (suomeksi ja ruotsiksi)
Kansalaisopistot terveyden edistämistyössä -esite
Terveyden edistäminen -keskiaukeamaliite AIMA 6/2007.

Lisäksi kansalaisopistojen terveyden edistämistyö ja erityisesti SuomiMies kuntoilee ja kokkaa -kurssit olivat esillä valtakunnallisessa mediassa (AamuTV, Helsingin Sanomat) sekä alueellisessa ja paikallisessa mediassa monta kertaa vuoden aikana.

Kertomusvuonna huolehdittiin siitä, että kansalaisopistot huomioidaan sellaisissa valtakunnallisissa ohjelmissa kuin Kansallinen liikuntaohjelma tai Terveystieteiden edistämisen politiikkaohjelma.

rahoitus: OPM, STM
www.ktolhanke.net/terveys

Viestinnän ja vaikuttamisen koulutusohjelma Vivako

KTOL sai opetusministeriöltä valtionavustuksen helmikuussa toisen Viestinnän ja vaikuttamisen koulutusohjelman järjestämiseen. Koulutusprosessin vetäjäksi valittiin viestintäkonsultti Helena Lemminkäinen. Koulutukseen valittiin 22 osallistujaa 18 opistosta.

Lähijaksojen teemoja olivat

- Yhteisöviestintä tänään, osana organisaatioiden johtamista ja työhyvinvointia
- Maine, imago vai brändi? Itseymmärryksestä tietoiseen vaikuttamiseen.
- Vaikuttaminen ja vaikuttavuus mediayhteiskunnassa.

rahoitus: OPM
<http://www.ktolhanke.net/vivako>

4. Jäsenistö ja jäsenyydet

4.1. Jäsenet

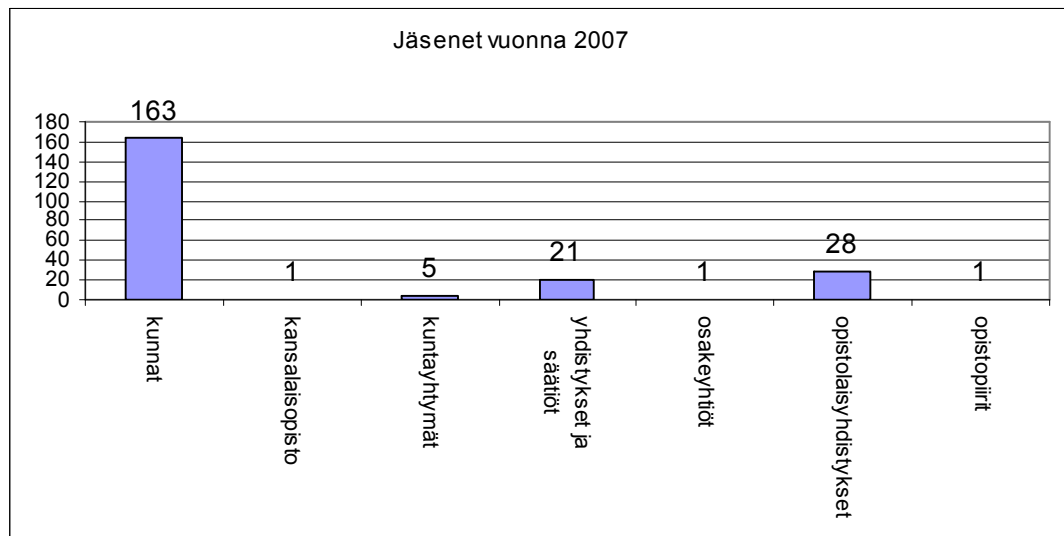
Vuonna 2007 liiton jäseneksi hyväksyttiin:

- Keravan kansalaisopisto
- Akaan kaupunki
- Jyväskylän setlementti

Liiton jäsenyydestä erosivat:

- Hangon kaupunki ruotsinkielisen opiston osalta
- Nivalan kaupunki
- Orimattilan kaupunki
- Pyhäjärven kaupunki
- Suolahden kaupunki
- Toijalan kaupunki
- Uudenkaupungin kaupunki
- Hämeenkyrön kansalaisopiston opistolaisyhdistys
- Hollolan alueopiston opistolaisyhdistys
- Vaasan työväenopiston opistolaisyhdistys

Vuoden 2007 lopussa liitossa oli 220 jäsentä, joista kuntia oli 163, kuntayhtymiä 5, yksityisiä yhdistyksiä ja säätiöitä yhteensä 21, osakeyhtiöitä 1, opistolaisyhdistyksiä 28 ja opistopiirejä 1 sekä kansalaisopistoja 1.

4.2. Jäsenmaksut

Vuosikokouksen vahvistamat jäsenmaksut vuodelle 2007 olivat seuraavat:

Opiston valtionosuuteen oikeuttavien opetustuntien määrä	Jäsenmaksu
– 1 999	353 €
2 000 – 3 999	530 €
4 000 – 5 999	795 €
6 000 – 8 999	883 €
9 000 – 11 999	1059 €
12 000 – 14 999	1202 €
15 000 – 19 999	1295 €
20 000 – 24 999	1387 €
25 000 – 29 999	1615 €
30 000 – 34 999	1716 €
35 000 –	1817 €

Opistolaisyhdistysten jäsenmaksut olivat opiston valtionosuuteen oikeuttavien opetustuntien määrän mukaan seuraavat:

Valtionosuustunnit		jäsenmaksu
alle	14 999	52,50 €
yli	15 000	100,80 €

Muiden yhteisöjäsenten jäsenmaksu vuonna 2007 oli 250 €.

4.3. Ansiomerkit

Ansiomerkkejä myönnetään liiton jäsenopistojen tai niiden opiskelijakuntien työntekijöille sekä toimi- ja luottamushenkilöille, jotka ovat hoitaneet tointaan tai luottamustehtäviään aktiivisesti ja muutoinkin niin, että he ovat paikallisen kansalais- ja työväenopistotoiminnan kannalta tunnustuksen ansainneet. Ansiomerkki voidaan myöntää myös sellaiselle ulkopuoliselle henkilölle, joka erittäin ansiokkaasti on toiminut kansalais- työväenopistoliiikkeen hyväksi. Liiton hallitus päättää ansiomerkkien myöntämisestä.

Vuoden aikana myönnettiin liiton 10-vuotisansiomerkkejä 113 kpl, 20-vuotisansiomerkkejä 122 kpl ja 30-vuotisansiomerkkejä 50 kpl.

4.4. Jäsenyydet

Liitto oli jäsenenä Helsingin seudun kauppakamarissa, Elinkeinoelämän keskusliitto EK:ssa, Pohjola-Nordenissa, Suomen musiikkineuvostossa, Suomen pakolaisapu ry:ssä, Suomen YK-liitossa ja Vapaan sivistystyön yhteisjärjestössä (VSY).

5. Hallinto ja henkilöstö

5.1. Hallitus

Vuoden aikana pidettiin 9 hallituksen kokousta. Liiton vuosikokouksen vuonna 2005 valitsema hallitus kokoontui 6 kertaa.

Hallituksen puheenjohtajana toimi Mauri Tammela (läsnä 6 kertaa), Kittilän kunta, liiton I varapuheenjohtajana Mika Kempas (5), Kotkan kaupunki, ja liiton II varapuheenjohtajana Liisa Vornanen (6), Haapaveden kaupunki. Puheenjohtajiston henkilökohtaiset varajäsenet olivat Vappu Kraatari, Kemin kaupunki, Juha Sihvonen, Valkeakosken kaupunki, ja Susanna Auvinen, Kuusamon kaupunki.

Hallituksen muut jäsenet olivat Shaukat Anjam (6), Pihtiputaan kunta, Alexander Bruk (6), Otsolan kannatusyhdistys ry, Jukka Jarvisalo (6), Jyränkölän Setlementti ry, Sakari Niemi (5), Puumalan kunta, Eila Parviainen (6), Kajaanin kaupunki, Taina Törmä (6), Helsingin kaupunki, Kaisa Väyrynen (6), Vantaan kaupunki, ja Kaija Ylinen (6), Kauhavan kaupunki.

Hallituksen varajäsenet samassa järjestyksessä kuin varsinaiset jäsenet: Marja Peltonen, Jyväskylän seudun kansalaisopiston koulutuskuntayhtymä, Mauno Kuusela, Jyränkölän Setlementti ry, Ari Tuupainen, Harjulan Setlementti ry, Leena Hytönen (1), Mikkelin kaupunki, Annikki Niskanen, Sotkamon kunta, Sirkka-Liisa Jukarainen, Tampereen työväenopiston opiskelijat ry., Tarja Lang, Espoon kaupunki, ja Sannasirkku Autio, Vaasan kaupunki.

Liiton vuosikokouksen 2007 valitsema hallitus kokoontui 3 kertaa.

Hallituksen puheenjohtajana toimi rehtori Liisa Vornanen (läsnä 3 kertaa), Haapaveden kaupunki, liiton I varapuheenjohtaja rehtori Mika Kempas (2), Kotkan kaupunki ja liiton II varapuheenjohtaja rehtori Shaukat Anjam (3), Pihtiputaan kunta. Puheenjohtajiston henkilökohtaiset varajäsenet olivat koulutussuunnittelija Susanna Auvinen, Kuusamon kaupunki, rehtori Juha Sihvonen, Valkeakosken kaupunki, rehtori Marja Peltonen, Jyväskylän seudun kansalaisopiston koulutuskuntayhtymä.

Hallituksen muut jäsenet ovat: johtava rehtori Taina Törmä, Helsingin kaupunki (läsnä 3 kertaa), rehtori Mauri Tammela (2) Kittilän kunta, rehtori Eila Parviainen (3), Kajaanin kaupunki, rehtori Leea Keto (2), Järviseudun Opiston Kannatusyhdistys ry, rehtori Sannasirkku Autio (3), Vaasan kaupunki, toiminnanjohtaja Jukka Järvisalo (3), Jyränkölän Setlementti ry, johtava rehtori Kaisa Väyrynen (3), Vantaan kaupunki, puheenjohtaja Sirkka-Liisa Jukarainen (3), Tampereen työväenopiston opiskelijat ry.

Hallituksen varajäsenet samassa järjestyksessä kuin varsinaiset jäsenet: Risto Kolanen, Helsingin kaupunki, Vappu Kraatari Kemin kaupunki, Annikki Niskanen, Sotkamon kunta, Kaija Ylinen, Kauhavan kaupunki (1), Terhi Pajumäki, Seinäjoen kaupunki, Ari Tuupainen, Harjulan Setlementti ry, Tarja Lang, Espoon kaupunki, Sirpa Kujanpää, Tampereen kaupunki.

Hallitus kokoontui Helsingin lisäksi myös Porvoon Haikossa, Vantaalla, Tampereella, Espoon Hanasaassa ja Orivedellä. Hallituksen sihteerinä toimivat vs. suunnittelija Heikki Vuorila ja taloussihteerinä Tarja Hokka.

5.2. Työvaliokunta

Työvaliokunta piti yhteyttä ja valmisteli asioita sähköpostitse, puhelimitse ja muiden kokousten ja tapaamisten yhteydessä. Työvaliokunnan muodosti puheenjohtajisto ja sihteerinä toimi toiminnanjohtaja.

5.3. Sääntömuutostyöryhmä

Hallitus asetti keväällä 2006 sääntömuutostyöryhmän, jonka tehtävänä oli valmistella sääntömuutosesitystä vuoden 2007 vuosikokoukselle. Työryhmään kuului työvaliokunnan jäsenten lisäksi Kaisa Väyrynen, sihteerinä toimi toiminnanjohtaja. Työryhmä kokoontui kerran. Työryhmän valmistelemat säännöt hyväksyttiin kesäkuussa Tampereella pidetyssä vuosikokouksessa.

5.4. Tilintarkastajat

Liiton tilintarkastajina toimivat KHT Timo Virkilä, varalla Ernst & Young Oy, ja rehtori Pertti Jääskä Porvoon kansalaisopistosta, varalla Urpo Kallio Helsingin aikuisopistosta.

5.5. Henkilöstö

Liiton palveluksessa olivat vuoden aikana seuraavat henkilöt:

Hellström Ulla, toimistosihteeri
Hokka Tarja, taloussihteeri 23.1. alkaen
Honka Liisa, suunnittelija
Karvonen Tarja, toimistosihteeri
Kauravaara Kati, suunnittelija
Luoto Krista, siivooja 15.3. saakka
Määttä Sirkku, toimituspäällikkö
Nurmela Heljä, toiminnanjohtaja
Sartoneva Pirkko, suunnittelija, toimivapaalla koko vuoden
Siljander Marketta, vs. taloussihteeri 15.1. saakka
Vuorila, Heikki, vs. suunnittelija.

LIITE KOULUTUKSET

Vuoden 2007 aikana toteutettiin seuraavat koulutukset:

Koulutus/seminaari	Aika	Paikka	Osallistujia
Tammiseminaari	3. - 4.1.	Pori	104
Ikäteema -täydennyskoulutushankkeen pilottiseminaari	19.1.	Jyväskylä	30
Kestävän kehityksen täydennyskoulutuspäivä Inarin kansalaisopistossa	20.3.	Inari	21
BMV-seminaari maahanmuuttajien äidinkielen opettajille	29.3.	Tampere	32
Opetussuunnitelmasuosituksen käyttöönottokoulutus	30.3.	Rovaniemi	6
Opetussuunnitelmasuosituksen käyttöönottokoulutus	12.4.	Turku	
Koulutuspäivä tarkistetusta OVTES:sta	2.5.	Helsinki	25
Viestinnän ja vaikuttamisen koulutusohjelma 2			
1. lähijakso	10. - 11.5.	Helsinki	22
2. lähijakso	17. - 18.9.	Helsinki	22
3. lähijakso	9. - 10.11.	Helsinki	20
Terveysliikunnan opettajien ideapäivä IIIb	12.5.	Oulu	13
Hyvä kansalaisopisto -seminarit	15.5. 22.5. 5.11.	Oulu Helsinki Tampere	32 31 27
Ajantasaseminaari	28. - 29.5.	Vaasa	46
Monikulttuurinen käsityö -hanke Rajan pinnassa koulutus opintomatka	6. - 7.8. 8. - 12.8.	Helsinki Petroskoi	17 21
Tupakasta vieroittamisen ryhmänohjaajakoulutus VI	24. - 25.8.	Helsinki	13
Nilsin kansalaisopiston opettajien ja liikunnanopettajien koulutuspäivä	25.8.	Nilsinä	
- yhteinen osuus			45
- liikunnanopettajien koulutusosuus			7
Terveystiedon edistämisen opettajien täydennyskoulutus	21.9. - 22.9.	Tuusula	35
AlueKAVERI -hanke Yhteistyökoulutus	25.9. 27.9.	Järvenpää Turku	20 22
FinEst LEARNING BRIDGE	3. - 5.10.	Tartto	28
Vabaharidus konferens -Vapaan sivistystyön seminaari			
Ikäteema-täydennyskoulutusohjelman aloitusseminaari	30.11.	Tampere	33
Espoon kansalaisopiston liikunnanopettajien koulutuspäivä	3.12.	Espoo	10
Koillis-Savon kansalaisopistojen liikunnanopettajien koulutuspäivä	8.12.	Tuusniemi	15
Moninaisuuden kohtaaminen: Mielenterveyskuntoutujan kohtaaminen aikuisopiskelijana	13.12.	Helsinki	27
Opistosihteerien täydennyskoulutuspäivä	14.12.	Helsinki	33

Lisäksi toteutettiin yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa seuraavat koulutukset:				
Koulutus/seminaari	Aika	Paikka	Osallistujia	Yhteistyökumppani
Kuntotanssin ohjaajakoulutus kansalaisopistojen opettajille	24. - 25.3.	Tampere	19	Siiri Jokela
Kuntotanssin ohjaajakoulutus kansalaisopistojen opettajille	1.9. - 2.9.	Rovaniemi	15	Siiri Jokela
Kävelyklubiohjaajakoulutus	1.9.	Tampere	13	Suomen latu ry, Suomen Sydänliitto ry ja UKK-instituutti
Kävelyklubiohjaajakoulutus	6.10.	Joensuu	16	Suomen latu ry, Suomen Sydänliitto ry ja UKK-instituutti
Kävelyklubiohjaajakoulutus	6.10.	Kouvola	7	Suomen latu ry, Suomen Sydänliitto ry ja UKK-instituutti
Kävelyklubiohjaajakoulutus	13.10.	Turku	13	Suomen latu ry, Suomen Sydänliitto ry ja UKK-instituutti